

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-14>

УДК 330:338.2

Кужелєв Михайло Олександровичдоктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7895-7879>**Mykhailo Kuzheliev**

National University of Kyiv-Mohyla Academy

**ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ІТ-ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ:
КОНФЛІКТНІ СТАНИ ТА СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ****FEATURES OF THE ACTIVITIES OF UKRAINIAN IT ENTERPRISES:
CONFLICT STATES AND DEVELOPMENT SCENARIOS**

Анотація. Дослідження присвячене вивченню особливостей діяльності ІТ-підприємств України в умовах воєнного стану та майбутнього повоєнного відновлення. Обґрунтовано актуальність дослідження змін у світовому та національному ІТ-секторі за умов ускладнення процесів відтворення ринків і національних економік. Визначено ключові особливості, впливові процеси та конфліктні стани ІТ-підприємств за період 2020–2024 років, які мають принципове значення для майбутніх сценаріїв розвитку національного ІТ-сектору. Приділено увагу ролі фінтех-напряму, який демонструє високу здатність до інновацій в умовах воєнних викликів. Наведено сценарії розвитку ІТ-сектору України у повоєнні часи. Зроблено висновки щодо вірогідного варіанту інтегрування наведених сценаріїв з метою розробки реальних стратегічних заходів для ІТ-підприємств в умовах повоєнного відновлення.

Ключові слова: ІТ-підприємства, ІТ-сектор, фінансові технології, конфліктні стани, сценарії, імідж.

Summary. The study is devoted to the peculiarities of the functioning of IT sector enterprises in the conditions of modern global transformations and challenges of wartime. The role of the IT sector as a catalyst for profound changes in all spheres of life is analyzed. It is determined that its influence is manifested in the growth of investments in IT development and production, the formation of new markets and competitive models. It is proven that the IT sector determines innovations and modernization of classical industries through the integration of technologies, active modernization of technological architecture in the service and production sectors, strengthening the importance of the image of countries and industries, as well as the formation of the Internet economy and the growth of the influence of digital financial assets. It is emphasized that in Ukraine the problem arises not only of preserving the IT sector, but also of strategically increasing its potential to support the national economy, the military-industrial complex and post-war reconstruction. The key features and conflict states of the Ukrainian IT sector for 2020–2024 are analyzed, in particular: complication of international cooperation and relocation of business; termination of the activities of some IT enterprises; reorientation of budget funds to military needs; oversaturation of the labor market with IT specialists; transformation of information and documentation support into permanent crisis states due to cyber incidents; complexity of work in martial law due to unpredictability of changes and lack of a strategic vision of the future of the economy; increasing importance of image and communications for the development of IT enterprises, especially for young companies; change in the model of support for the IT sector in Ukraine, which is illustrated by the creation of the Incredible Tech catalog to promote Ukrainian IT solutions on the global market. Attention was paid to the role of fintech, which demonstrates a high capacity for innovation in the face of military challenges. Scenarios for the development of the IT sector in the post-war period are considered, from favorable ones, ensuring national interests and preserving intellectual potential, to conditionally negative ones, which imply complication of activities and increased competition. The most realistic is an integrated scenario that combines different situations and depends on the global IT market, investments and state support.

Keywords: IT companies, IT sector, financial technologies, conflict situations, scenarios, image.

Постановка проблеми. Активізація процесів розвитку світової економіки та соціальної сфери, що ґрунтуються на впровадженні досягнень науково-технічного, соціоінформаційного та іміджево-комунікаційного прогресу, а також сис-

теми знань менеджменту, призводять до тенденції оновлення стратегій серед представників бізнесу, політиків, владних інституцій, науковців та освітян. Лідерами цих змін виступають ІТ-фахівці, інженери, топ-менеджери та економісти. Це стало

відповіддю на пріоритетність нових векторів розвитку, формування відповідних норм і моделей поведінки, появу нових інституцій та форм людської діяльності, а також зростання ролі та значущості іміджу підприємств і бізнесу.

Важлива зміна, що супроводжує сучасні процеси, – це лідерство ІТ-сектору. Його інноваційно спрямовані дії охоплюють усі сфери соціально-економічної діяльності. Ці процеси торкаються основних аспектів ведення господарської діяльності та характеризуються:

- нарощенням інвестицій в ІТ-розробки, ІТ-виробництво та відповідні послуги. Це забезпечує лідерські позиції підприємств і країн у рейтингах конкурентоспроможності;

- формуванням нових ринків та їх сегментів. Наприклад, ринок штучного інтелекту (ШІ) у 2024 році оцінювався фахівцями в понад 300 млрд дол., а перспективи його зростання становлять понад 10% в рік. Ринок праці в цій сфері налічує понад 4 млн працівників і має потенціал до розширення [1];

- людський капітал набуває нових рис і має пряму залежність від фахової кваліфікації працівника. Необхідними стають фахові компетентності в сфері володіння програмними продуктами та технологіями обробки великих масивів даних, а також навичками роботи з ШІ;

- формуванням нової форми конкуренції та конкурентної поведінки в системі відносин «малий-середній-великий бізнес»;

- модернізацією технологічної архітектури, яка переходить на нові моделі обслуговування користувачів. Це дозволяє оптимально інтегрувати інформаційно-комунікаційні технології та впроваджувати прогресивні інновації;

- імідж країн, галузей, окремих міст та органів влади визначає рівень розвитку та цільової підтримки ІТ-сектору, що стає вирішальним у дотриманні національних інтересів;

- виникненням напряму досліджень – інтернет-економіка, як сфери руху товарів та капіталів на інтернет-платформах;

- поступовою заміною класичних грошей на квазі-гроші (криптовалюти), які нарощують свою присутність у бізнес-операціях. Так, ринок криптовалют у 2024 році сягнув позначки капіталізації у 2,27 трлн дол. (37,3% за рік). Ця тенденція спостерігається і у 2025 році [2; 3];

- широким впровадженням фінансових технологій в діяльність підприємств та організацій, що спрощує стратегічне та тактичне планування, корегування та оптимізацію ціноутворення.

Інтенсивне зростання ІТ-сектору в Україні є наслідком стрімкого поширення інтернету та технологій, а також відкриттям представництв світових лідерів галузі, що свідчить про інтеграцію країни у світові інформаційні процеси. Це

зумовлено такими чинниками, як низький рівень державного регулювання, висока довіра на світових ринках, професіоналізм та креативність українських ІТ-фахівців, достатній рівень освіти, конкурентна цінова політика та ефективне формування позитивного іміджу галузі [4, с. 171].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку ІТ-сектору, специфіки функціонування ІТ-підприємств, а також іміджевого та комунікаційного забезпечення є предметом системних наукових досліджень низки вчених. Зокрема, О. Пригодок розглядає імідж як ключовий елемент системи заходів інформаційного менеджменту вітчизняних ІТ-компаній [5]. О. Гарафонова, М. Костецький та Р. Кузів поглиблюють розуміння особливостей формування іміджу ІТ-компаній у поточних реаліях [6], тоді як А. Сербенівська аналізує стратегії та інноваційні підходи до формування іміджу українських ІТ-підприємств в умовах трансформації інформаційної економіки [7]. Водночас О. Матвієнко досліджує питання інституціоналізації хмарних технологій в інформаційній економіці та заходи українського менеджменту в умовах війни, підкреслюючи актуальність адаптації та розвитку ІТ-сектору до динамічних зовнішніх чинників [8]. І. Пальчик робить акцент на питаннях впливу інформаційних технологій та інновацій на конкурентоспроможність підприємств [9].

Мета статті. На основі системного підходу визначити особливості діяльності ІТ-підприємств в Україні та дослідити конфліктні стани і сценарії їхнього розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах воєнного стану в Україні виникає питання щодо збереження ІТ-сектору та формування стійкості ІТ-підприємств й стратегічного нарощування потенціалу галузі. Роль та значущість українського ІТ-сектору неможливо недооцінювати як з позиції збереження національної економіки, так і успішного зростання військово-промислового комплексу. ІТ-підприємства відіграють провідну роль у функціонуванні національної економіки під час війни, а також є важливими задля повоєнної відбудови господарського комплексу, інформаційно-технологічної модернізації економіки та цифрової трансформації. Урахування таких процесів формує пріоритетне значення ІТ-сфери в майбутньому України. Збереження та комплексна підтримка ІТ-підприємств України стає актуальним завданням, створює прогресивне бачення майбутнього країни та окреслює іміджеві запити з позиції успішності діяльності ІТ-сектору й окремих підприємств в умовах інформаційної економіки.

У 2024 році Україна посіла 46-те місце у щорічному рейтингу стартап-екосистем Global Startup Ecosystem Index 2024, опублікованому Глобаль-

ним дослідницьким центром стартапів та інновацій StartupBlink, що свідчить про покращення її позиції на три сходинки порівняно з 2023 роком (49-те місце). Окрім загальносвітового рейтингу, Україна увійшла до топ-10 країн Східної Європи, посівши дев'яте місце. Також до тисячі найкращих міст Global Startup Ecosystem Index 2024 увійшли шість українських міст: Київ (75-те місце), Львів (397-ме місце), Харків (599-те місце), Одеса (682-ге місце), Тернопіль (962-ге місце) та Дніпро (969-ге місце), що підкреслює їхній внесок у розвиток національної стартап-екосистеми [10].

Окреслимо ключові особливості, впливові процеси та конфліктні стани українського ІТ-сектору за період 2020–2024 рр.:

1. Зростання ІТ-сектору у 2020–2021 роках було наслідком великої кількості міжнародних замовлень та контрактів, укладених до початку повномасштабного вторгнення. Їх виконання тривало незалежно від форс-мажорних обставин в країні. Проте подальша міжнародна співпраця значно ускладнилася і в більшості випадків є реальною лише для підприємств, що релокувалися до інших країн.

2. Відбулася кардинальна зміна вектору іміджево-комунікаційних та ділових відносин. Встановлено відмову від співпраці з партнерами та клієнтами з РФ та країн, що їх підтримують (Китай, Білорусь, частково Угорщина, Сербія, Словаччина).

3. Значна частина підприємств та фізичних осіб-підприємців (ФОП) ІТ-сектору припинила свою діяльність. Зокрема, українське законодавство не передбачає бронювання для ФОПів та частина фахівців була мобілізована до Збройних Сил України, інші перейшли на роботу до підприємств військово-промислового комплексу. Окремі підприємці релокували свій бізнес за кордон. Спостерігалися також процеси злиття та поглинання бізнесів. Зазначені трансформації є безпосередньою реакцією на воєнний стан, соціальну та економічну кризу, спричинену війною.

4. Внутрішній попит на цивільні ІТ-продукти та послуги скоротився, що є наслідком дисбалансів у національній економіці та скороченням індустріального сектору. Визначальним фактором є припинення діяльності підприємств на тимчасово окупованих територіях та у зонах бойових дій, що складають значну частку промислового потенціалу країни.

Варто відмітити, що світовий ринок праці в ІТ-сфері станом на 2024 рік налічує понад 4 мільйони робочих місць. У ньому сформовано та функціонують специфічні форми найму персоналу, розроблені корпоративні стратегії управління талантами та реалізуються іміджеві заходи підтримки працівників. Спостерігалось зростання попиту на фахівців у галузі кібербезпеки, хмар-

них обчислень, а також на аналітиків, що спеціалізуються на програмному забезпеченні для ІІІ та фінансових технологіях [11]:

1. Сегмент ринку праці ІТ-фахівців в Україні змінив свою модель в бік роботодавця. Ця трансформація має як позитивні, так і негативні наслідки. Для спеціалістів, які шукають роботу та очікують високого рівня заробітної плати, це є негативним фактором. Водночас для компаній така ситуація є позитивною, оскільки вона надає можливість наймати більш досвідчених фахівців за меншу оплату праці. Найбільше від цієї тенденції страждають так звані джуніори (молоді та недосвідчені спеціалісти), які стикаються з високою конкуренцією на ринку. Загалом, за різними оцінками експертів, скорочення найму персоналу у 2023–2024 роках коливається в межах 10–13%.

2. Стабільність в інформаційно-документаційному та комунікаційному забезпеченні трансформувалася в перманентні кризові стани. Кіберінциденти стали повсякденним явищем. Результати опитування виявили характерні особливості щодо кіберзагроз. Респонденти визначили ключові бар'єри на шляху до створення дієвої системи реагування на кіберінциденти, а саме: еволюціонуючі загрози (57%), нестача внутрішньої експертизи (37%), обмежені бюджети на навчання та моніторинг загроз (38% та 30% відповідно) [12].

3. Формування стійкої макрорегенерації ІТ-підприємств, які мають значну кількість спільних рис, іміджевих та комунікаційних відповідностей, відбувається на одній фазі економічного циклу розвитку. Відповідно, такі підприємства можуть зберігати поточний стан, розвиватися та нарощувати обсяги діяльності лише за умов реалізації інноваційних проєктів та продуктів або ж шляхом зниження ціни на роботи, що частіше набуває форми демпінгу. Формування іміджу та комунікаційне забезпечення таких підприємств відбуватиметься на основі агресивної маркетингової стратегії, інноваційно-інтелектуальних рішень у роботі з торговельними мережами, масштабування застосування ІІІ та співпраці з потенційними клієнтами.

4. Фінтех-сектор став одним з напрямів, що демонструє зростання в умовах воєнних викликів. Попит на цифрові рішення стимулює інноваційну активність ІТ-підприємств. Водночас бар'єрами для розвитку залишаються недостатня інтеграція фінтех-продуктів у національну фінансову систему, обмежене фінансування стартапів та високі ризики кіберзагроз [13].

5. Імідж, бренд і характеристики комунікацій стають складовою розвитку ІТ-підприємств. Актуальність іміджевого та комунікаційного забезпечення також постає новостворених підприємств, які планують виходити на світові ринки. У цьому контексті вивчення особливостей діяльності

існуючих бізнесів має велике значення з позиції набутого досвіду, працюючих практик і підготовлених фахівців.

6. Відбулися зміни моделі підтримки підприємств ІТ-сектору в Україні. Прикладом цього слугує презентований каталог продуктивних ІТ-компаній та ІТ-продуктів Incredible Tech, який розроблено Асоціацією ІТ Ukraine спільно з Міністерством цифрової трансформації України, агенцією Top Lead та UKRSIBBANK BNP Paribas Group з метою просування ІТ-рішень на глобальному ринку. За даними цієї групи дослідників, українська ІТ-індустрія на початку 2023 року налічувала 2300 компаній, 72% з яких створюють ІТ-продукти. До каталогу увійшли 95 перспективних продуктивних ІТ-компаній, які є привабливими для інвестування у таких напрямках, як DefenceTech, E-commerce&Retail, Gaming, EdTech, FinTech&Insurtech, HR Tech, HealthTech, LegalTech, GovTech та інших [14].

Зазначені особливості розвитку ІТ-сектору охоплюють різноманітні характеристики: від успішних бізнес-кейсів до кризових станів та трансформаційних процесів. Це є позитивним явищем, що формує декілька сценаріїв розвитку майбутнього національного ІТ-сектору. Розглянемо основні сценарії його розвитку, враховуючи складність та непрогнозованість розвитку подій в Україні. Таке бачення виходить з неможливості збереження

існуючої ситуації, тобто передбачає очікування мирного часу та комплекс заходів повоєнного відновлення країни (рис. 1).

Перший і другий сценарії є сприятливими для національної економіки та ІТ-сектору країни. Вони формують стратегію забезпечення національних інтересів щодо розвитку потужної ІТ-сфери, передбачаючи сприятливі умови для відтворення ІТ-сектору та збереження національного інтелектуального потенціалу.

Третій і четвертий сценарії є умовно негативними, оскільки вони передбачають ускладнення в діяльності ІТ-підприємств, зростання конкуренції, відсутність підтримки з боку держави, а також погіршення рейтингових та іміджевих оцінок зовнішніми експертами. Проте, найбільш реалістичним слід вважати інтегрований сценарій, що об'єднуватиме різні ситуації та стани. Його реалізація залежатиме від особливостей розвитку світового ІТ-ринку та відповідного сегменту ринку праці, специфіки інвестування в ІТ-підприємства та державної підтримки.

Сценарний підхід до розвитку ІТ-сектору формує перспективне бачення галузі, усвідомлення важливості її внеску в національну економіку, а також закладає основу для стратегування заходів інвестування, державної підтримки та регулювання, що сприятиме сталому зростанню та інноваційному розвитку країни. Також ключовим

Рисунок 1 – Сценарії розвитку ІТ-сектору України в повоєнні часи

Джерело: сформовано автором

чинником майбутніх трансформацій є посилення корпоративної соціальної відповідальності ІТ-підприємств, яка забезпечує не лише економічний ефект, а й соціальний вплив на їх подальший розвиток та імідж [15].

ІТ-підприємствам слід бути готовими до різних сценаріїв, насамперед пов'язаних із посиленням конкуренції та змінами у веденні бізнесу. У таких ситуаціях планування та прогнозування майбутніх трансформацій, включно з потенційними конфліктними та проблемними станами, відіграє значну роль, стаючи важливим інструментом в системі управління підприємством для адаптації до ускладнених умов діяльності [16].

Підприємства ІТ-сектору освоюють нові умови діяльності під час воєнного стану в країні. Це вимагає здійснення аналізу стану економіки, приділяючи особливу увагу трансформаціям у фінансовій системі. Важливо прогнозувати ризики, швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища та нарощувати обсяги діяльності відповідно до потреб цивільного та військового секторів економіки.

Співпраця підприємств ІТ-сектору з українським військово-промисловим комплексом (ВПК)

формує успішний імідж у професійному колі. Значущість ВПК з дедалі більше зростає не лише для України, а й для країн Європейського Союзу.

Висновки. Таким чином, аналіз розвитку підприємств ІТ-сектору дозволяє зробити наступні висновки. Упродовж досліджуваного періоду відбувалися зміни на світових ринках, які зумовили потребу в інноваціях та оновленні стратегій ІТ-підприємств. Виклики воєнного часу мають складний і комплексний характер, кардинально трансформуючи ринок ІТ-продуктів та послуг. Вони створюють ситуації, що вимагають оперативного та якісного прийняття рішень, ретельної оцінки ризиків та безпеки діяльності, а також залучення нових форм і технологій інтелектуального забезпечення. В сучасних умовах в Україні спостерігаються зміни у сприйнятті іміджевого та комунікаційного забезпечення діяльності ІТ-підприємств. Ці зміни відповідають як внутрішнім запитам національного ринку, так і є результатом впливу, коливань та інноваційних зрушень на світових ринках. Формування іміджу для нарощування системи конкурентних переваг є стратегічним завданням для підприємств ІТ-сектору.

Список використаних джерел:

1. «Нова економіка»: інформаційні технології у сучасній економіці URL: <https://fact-news.com.ua/nova-ekonomika-informatsiyni-tehnologii-u-suchasniy-ekonomitsi> (дата звернення: 21.07.2025).
2. Ринок криптовалют зріс на 37% у 2024 році URL: <https://investory.news/rinok-kriptovalyut-zris-na-37-u-2024-goci/> (дата звернення: 21.07.2025).
3. Baranovskyi O., Zherlitsyn, D., Serdyukov K., Sokyрко O. Cryptocurrency market trends and fundamental economic indicators: correlation and regression analysis. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2021. №3(38). p. 249–261.
4. Храпкіна В.В., Матвієнко О.Д. Трансформація процесів розвитку інформаційної економіки та особливості повоєнного відновлення підприємств ІТ-сектору України. *Трансформація бізнесу в контексті глобальних викликів сталого розвитку*: монографія / під заг. ред. д.е.н., проф. Храпкіної В.В., к.е.н., доц. Пічик К.В. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2025. С. 168–192.
5. Пригодюк О.М. Імідж в системі заходів інформаційного менеджменту підприємств ІТ-сфери України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 24. С. 97–102.
6. Гарафонова О., Костецький М., Кузів Р. Особливості формування іміджу ІТ-компанії в сучасних реаліях. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. №2. С. 14–19.
7. Сербенівська А.Ю. Стратегії та інновації у формуванні іміджу українських ІТ-підприємств в умовах змін інформаційної економіки. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. № 5(14). С. 284–289.
8. Matvienko O. Cloud technologies of the information economy: issues of institutionalization and measures of ukrainian management in the conditions of war. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2023. Вип. 70. С. 78–85.
9. Пальчик І. М. Операційний менеджмент як основа формування конкурентоспроможності підприємства. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Т.7, №2. С. 246–252.
10. Global Startup Ecosystem Index 2024. URL: <https://www.startupblink.com/reports?filter=all> (дата звернення: 22.07.2025).
11. ІТ-ринок України: огляд на 2025 рік. URL: <https://galera.news/oglyad-it-rynku-na-2024-rik-3172/> (дата звернення: 22.07.2025).
12. Наскільки українські бізнеси готові до кризових комунікацій? Результати опитування. ІТ Ukraine Association. URL: <https://itukraine.org.ua/naskilki-ukrayinski-biznesi-gotovi-do-krizovih-komunikatsij-rezultati-opituvannya/> (дата звернення: 22.07.2025).
13. Нечипоренко А.В. Вплив FinTech на діяльність страхових компаній на фінансовому ринку України. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2025. №1(15). С. 430–438.
14. Україна буде просувати найбільш перспективні продукти з ІТ-сфери та компанії, що їх виробляють. ІТ Ukraine Association. URL: <https://itukraine.org.ua/ukrayina-bude-prosuvati-najbilsh-perspektivni-produkti-z-it-sferi-ta-kompaniyi-shho-yih-viroblyayut/> (дата звернення: 22.07.2025).

15. Кужелев М. О. Формування парадигми корпоративної соціальної відповідальності в Україні. *Економічний часопис-XXI*. 2015. № 3-4 (1). С. 60–63.
16. Нечипоренко А.В. Планування в системі управління підприємством. *Соціально-економічні реформи в контексті глобалізації та євроінтеграції*. 2014. С. 45–48.

References:

1. “Nova ekonomika”: informatsiini tekhnologii u suchasni ekonomitsi [“New Economy”: Information Technology in the Modern Economy]. Available at: <https://fact-news.com.ua/nova-ekonomika-informatsiyni-tehnologii-u-suchasniy-ekonomitsi> (in Ukrainian)
2. Rynok kryptovaliut zris na 37% u 2024 rotsi [Cryptocurrency market grew by 37% in 2024]. Available at: <https://investory.news/rinok-kriptovalyut-zris-na-37-u-2024-roci/> (in Ukrainian)
3. Baranovskyi O., Zherlitsyn, D., Serdyukov K., Sokyрко O. (2021). Cryptocurrency market trends and fundamental economic indicators: correlation and regression analysis. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. No 3(38). p. 249–261.
4. Khrapkina V. V., Matvienko O. D. (2025). Transformatsiia protsesiv rozvytku informatsiinoi ekonomiky ta osoblyvosti povoiennoho vidnovlennia pidpriemstv IT-sektoru Ukrainy [Transformation of the processes of development of the information economy and features of the post-war restoration of enterprises in the IT sector of Ukraine]. In V. V.Khrapkinoi, K. V. Pichyk (Eds.) *Transformatsiia biznesu v konteksti hlobalnykh vyklykiv staloho rozvytku: monohrafiia [Business transformation in the context of global challenges of sustainable development: monograph]*. Kyiv : Vydavnychiy dim «Kyievo-Mohylianska akademii», pp. 168–192. (in Ukrainian)
5. Pryhodiuk O.M. (2024). Imidzh v systemi zakhodiv informatsiinoho menedzhmentu pidpriemstv IT-sfery Ukrainy [Image in the system of information management measures of Ukrainian IT enterprises.]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. №24. pp. 97–102. (in Ukrainian)
6. Garafonova O., Kostetskyi M., Kuziv R. (2024). Osoblyvosti formuvannia imidzhu IT-kompanii v suchasnykh realiiakh [Peculiarities of IT-company image formation in modern realities]. *Modeling the development of the economic systems*, vol. 2, pp. 14–19. (in Ukrainian)
7. Serbenivska A. Yu. (2024). Ctratehii ta innovatsii u formuvanni imidzhu ukrainskykh IT-pidpriemstv v umovakh zmin informatsiinoi ekonomiky [Strategies and innovations in shaping the image of Ukrainian IT companies in the context of changes in the information economy]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*. No 5 (14). pp. 284–289. (in Ukrainian)
8. Matvienko O. (2023) Cloud technologies of the information economy: issues of institutionalization and measures of ukrainian management in the conditions of war. *Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnogo tekhnolohichnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky*. Issue 70. pp. 78–85.
9. Palchuk I. M. (2022). Operatsiyni menedzhment yak osnova formuvannia konkurentospromozhnosti pidpriemstva [Operational management as the basis for building a company’s competitiveness]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*. Vol. 7, No. 2. pp. 246–252. (in Ukrainian)
10. Global Startup Ecosystem Index 2024. Available at: <https://www.startupblink.com/reports?filter=all>
11. IT-ryнок Ukrainy: ohliad na 2025 rik [IT market in Ukraine: outlook for 2025] Available at: <https://galera.news/oglyad-it-rynku-na-2024-rik-3172/> (in Ukrainian)
12. Naskilky ukrainski biznesy hotovi do kryzovykh komunikatsii? Rezultaty opytuvannia [How prepared are Ukrainian businesses for crisis communications? Survey results.]. IT Ukraine Association. Available at: <https://itukraine.org.ua/naskilki-ukrayinski-biznesi-gotovi-do-krizovih-komunikatsij-rezultati-opituvannya/> (in Ukrainian)
13. Nechyporenko A.V. (2025) Vplyv FinTech na diialnist strakhovykh kompanii na finansovomu rynku Ukrainy [The impact of FinTech on the activities of insurance companies in the Ukrainian financial market]. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. No. 1(15). pp. 430–438. (in Ukrainian)
14. Ukraina bude prosvataty naibilsh perspektivni produkty z IT-sfery ta kompanii, shcho yikh vyrobliat [Ukraine will promote the most promising IT products and the companies that produce them]. IT Ukraine Association. Available at: <https://itukraine.org.ua/ukrayina-bude-prosvatati-najbilsh-perspektivni-produkti-z-it-sferi-ta-kompaniyi-shho-yih-viroblyayut/> (in Ukrainian)
15. Kuzheliev M. O. (2015) Formuvannia paradyhmy korporativnoi sotsialnoi vidpovidalnosti v Ukraini [Formation of a corporate social responsibility paradigm in Ukraine]. *Ekonomichniy chasopys-XXI*. No 3-4 (1). pp. 60–63. (in Ukrainian)
16. Nechyporenko A.V. (2014) Planuvannia v systemi upravlinnia pidpriemstvom [Planning in the enterprise management system]. *Sotsialno-ekonomichni reformy v konteksti hlobalizatsii ta yevrointehratsii*. pp. 45–48. (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 15.09.2025